

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การคุ้มครองแรงงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเลนอกเหนือที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน เว้นแต่การคุ้มครองแรงงานตามบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป ตั้งแต่มาตรา ๗ ถึงมาตรา ๒๑ หมวด ๒ การใช้แรงงานทั่วไป เฉพาะมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ หมวด ๓ การใช้แรงงานหญิง ตั้งแต่มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ หมวด ๔ การใช้แรงงานเด็ก ตั้งแต่มาตรา ๔๔ ถึงมาตรา ๕๒ หมวด ๕ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด เฉพาะมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ หมวด ๑๐ การพักงาน ตั้งแต่มาตรา ๑๑๖ ถึงมาตรา ๑๑๗ หมวด ๑๑ ค่าชดเชย ตั้งแต่มาตรา ๑๑๘ ถึงมาตรา ๑๒๒ หมวด ๑๒ การยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง ตั้งแต่มาตรา ๑๒๓ ถึงมาตรา ๑๒๕ หมวด ๑๓ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เฉพาะมาตรา ๑๓๔ และมาตรา ๑๓๕ หมวด ๑๔ พนักงานตรวจแรงงาน ตั้งแต่มาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๒ และหมวด ๑๕ การส่งหนังสือ มาตรา ๑๔๓ ให้นายจ้างและลูกจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“บรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล” หมายความว่า

(๑) การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการผูกมัดรวมกัน แยกออก จัดเรียงหรือเคลื่อนย้ายซึ่งสินค้า เรือเดินทะเล การให้สัญญาเพื่อความปลอดภัยในการเคลื่อนย้ายสินค้าไปยังที่ที่ต้องการ การควบคุม บันจันหรือเครื่องกว้าน และให้หมายความรวมถึงการทำความสะอาดเรือเดินทะเลก่อนหรือ หลังการบรรทุกหรือขนถ่าย

(๒) การกระทำใดๆ ที่เป็นการบริการเสริมหรือเกี่ยวเนื่องกับการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้า เรือเดินทะเล หรือการกระทำอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้

“แรง” หมายความว่า ช่วงเวลาการทำงานในวันทำงานปกติและในวันหยุดตามที่อธิบดี ประกาศกำหนดโดยคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างตามประเพณี ในงานบรรทุกหรือขนถ่าย สินค้าเรือเดินทะเล

ข้อ ๓ การกำหนดระยะเวลาทำงานปกติ เวลาเริ่มต้น และเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวัน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้า เรือเดินทะเล เว้นแต่งานทำความสะอาดเรือ งานผูกมัดจัดเรียง หรืองานอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด นายจ้างอาจรับเด็กอายุไม่ต่ำกว่าสิบหกปีเข้าทำงานดังกล่าวได้

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามจำนวนแรง โดยไม่มีการเหมาจ่ายค่าจ้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๖ ในกรณีที่นายจ้างมิได้จัดให้ลูกจ้างหยุดงาน หรือจัดให้ลูกจ้างหยุดงานน้อยกว่า ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามอัตรา ที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้างที่ทำงาน หากนายจ้างไม่จัดอาหารให้ลูกจ้าง ให้นายจ้างจ่ายเงินค่าอาหารให้แก่ลูกจ้างคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า ของค่าจ้างหนึ่งแรงต่อหนึ่งมือ

ข้อ ๘ ในกรณีที่นายจ้างนำลูกจ้างไปทำงานนอกสถานที่ทำงานปกติ ให้นายจ้างจัดพาหนะ รับส่งลูกจ้างในการไปและกลับเพื่อทำงานให้แก่นายจ้าง ถ้านายจ้างไม่จัดพาหนะรับส่ง ให้นายจ้างจ่าย ค่าพาหนะเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และกำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งนี้ ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
ลูกจ้างต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงานและต้องปฏิบัติตามมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการทำงานที่นายจ้างจัดหรือกำหนดตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานพบว่า นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อ ๕ ให้พนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายจ้างปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน อาคาร สถานที่หรือจัดทำหรือแก้ไขเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ลูกจ้างต้องใช้ในการปฏิบัติงานหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงาน อาคาร สถานที่เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ลูกจ้างใช้จะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ลูกจ้างหรือนายจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานตาม ข้อ ๑๐ เมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้พนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจสั่งให้นายจ้างหยุดการใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวได้

ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างซึ่งพนักงานตรวจแรงงานสั่งให้นายจ้างหยุดการใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ตามวรรคหนึ่งเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลูกจ้างหยุดทำงาน ทั้งนี้ จนกว่านายจ้างจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานนั้นแล้ว

ข้อ ๑๒ คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามมาตรา ๑๐๐ ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนั้นให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานเว้นแต่คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๓ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างได้รับการตรวจร่างกายจากแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานอาจทำให้เกิดโรคใดแก่ลูกจ้าง หรือเป็นอันตรายอย่างใดต่อสุขภาพของลูกจ้าง ให้ลูกจ้างได้รับการตรวจร่างกายเพื่อทราบสาเหตุของการเกิดโรคหรืออันตรายนั้นโดยเฉพาะด้วย

ให้นายจ้างเก็บบันทึกผลการตรวจไว้ ณ ที่ทำการของนายจ้างไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันสิ้นสุดของการจ้างลูกจ้างแต่ละราย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีเกี่ยวกับโรค หรืออันตรายอย่างใดต่อสุขภาพของลูกจ้างให้นายจ้างเก็บบันทึกผลการตรวจไว้จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ลูกจ้างทำงานให้แก่ผู้ประกอบการกิจการใด หรือทำงานในสถานที่ของผู้ประกอบการกิจการใด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ประกอบการหรือเจ้าของสถานที่ดังกล่าวเป็นนายจ้างของลูกจ้างนั้น

ข้อ ๑๕ ให้นายจ้างจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) วันและเวลาทำงาน

(๒) ผลงานที่ทำได้สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) อัตราและจำนวนค่าจ้างที่ลูกจ้างแต่ละคนได้รับ

เมื่อมีการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างลงลายมือชื่อในเอกสารตามวรรคหนึ่งไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่นายจ้างโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น ให้ถือว่าหลักฐานการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของลูกจ้างเป็นเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินดังกล่าว นายจ้างจะไม่จัดให้ลูกจ้างลงลายมือชื่อตามวรรคสองก็ได้

ในกรณีที่มีการจ่ายค่าอาหารตามข้อ ๗ หรือจ่ายค่าพาหนะตามข้อ ๘ ให้นายจ้างปฏิบัติตามความในวรรคสองโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ให้นายจ้างเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง รวมทั้งค่าอาหารตามข้อ ๗ และค่าพาหนะตามข้อ ๘ ให้แก่ลูกจ้างไว้ไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันจ่ายเงินดังกล่าว

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามหมวด ๑๒ หรือมีข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ หรือมีการฟ้องร้องคดีแรงงาน ให้นายจ้างเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างไว้จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๑๗ ประกาศของรัฐมนตรีตามข้อ ๕ และประกาศของอธิบดีตามข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

ไตรรงค์ สุวรรณคีรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล มีสภาพการจ้างและการทำงานที่แตกต่างไปจากการจ้างงานทั่วไป ซึ่งสมควรกำหนดการคุ้มครองในงานดังกล่าว ไว้เป็นพิเศษให้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และโดยที่มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดการคุ้มครองแรงงานในกรณีต่างๆ ให้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้